

ČRo 1 – Radiožurnál, 16.4.2010, Ozvěny dne

Zvýšení důchodů pro lidi s vyššími příjmy

Jan BUMBA, moderátor

Současný výpočet důchodů je podle Ústavního soudu nevýhodný pro lidi, kteří mají vyšší příjmy a od září 2011 by se měl změnit. Dnešní rozhodnutí nejvyšší soudní instance v zemi může stávající systém důchodu zásadně změnit a vyvolává rozporuplné reakce. Podle některých by bylo skutečně mnohem spravedlivější, kdyby ti, kdo odváděli vyšší pojistné, měli také vyšší penze, podle druhých ale Ústavní soud svým verdiktem zrušil solidaritu důchodového systému. Ať tak či tak, je vysoce pravděpodobné, že změna výpočtu důchodů by přišla státní kasu hodně draho. Ve vysílání vítám Daniela Münicha z ekonomického analytického centra CERGE. Dobrý den.

Daniel Münich, ekonomické analytické centrum CERGE

Dobrý den.

Jan BUMBA, moderátor

Naznačuje nějak Ústavní soud, jak přesně by se měl změnit výpočet důchodů?

Daniel Münich, ekonomické analytické centrum CERGE

No, to právě nenaznačuje, protože je to právní dokument, je to zákon a realita finanční, ekonomická, je úplně jiná.

Jan BUMBA, moderátor

Jak drahé by to mohlo být, ministr financí Eduard Janota už dnes mluvil o desítkách nebo dokonce stovkách miliard.

Daniel Münich, ekonomické analytické centrum CERGE

Ale to těžko takto rychle soudit, to stanovisko soudu se točí hodně kolem slůvka, co je přiměřené. Takže je to otázka přiměřenosti, nikde tam není napsáno, co je a co už není přiměřené a od toho se samozřejmě odvíjí, kolik by to případně stálo, jestli deset nebo sto nebo víc miliard.

Jan BUMBA, moderátor

Ale to, že by to něco stálo, tak to je asi jisté.

Daniel Münich, ekonomické analytické centrum CERGE

To je úplně stoprocentní, že by to stálo. A téměř jisté je, že na to stejně nebudeme mít, takže se to nakonec bude muset nějak šalamounsky vyřešit.

Jan BUMBA, moderátor

No, nebudeme mít, kde by se na to vzaly peníze nebo měly vzít peníze?

Daniel Münich, ekonomické analytické centrum CERGE

No, peníze nikde nejsou, to je ten problém. To je ta ekonomická realita, s kterou jaksi právníci nejsou zvyklí pracovat, prostě to omezení je tady zcela jednoznačné a i kdybychom se rozkrájeli, tak ty peníze se nikde nevykouzlí.

Jan BUMBA, moderátor

V tomto kontextu tedy připadalo by v úvahu zvýšení odvodů na sociální pojištění, že by lidé platili vyšší daně?

Daniel Münich, ekonomické analytické centrum CERGE

Tak nějaké zvýšení přichází v úvahu, ale jsme již tak vysoko v těch sazbách, že by další zvyšování vedlo zřejmě ke snižování motivace k práci, k daňovým únikům a mělo by to ve svém důsledku vlastně negativní dopad na hospodářský růst a na výběr daní. Takže tato cesta by nebyla. Další možnost je jaksi snížit některým lidem důchody a některým je díky tomu zvýšit, ale pak bychom zase počítali, museli počítat s tím, že by se výrazně zvýšila míra chudoby v České republice a opět by nebyl naplněn ten požadavek soudu o přiměřenosti, protože některý, životní úroveň některých penzistů by skutečně spadla pod úroveň chudoby.

Jan BUMBA, moderátor

Můžu se, pane Münichu, zeptat na váš osobní názor, na onen verdikt Ústavního soudu, protože podle soudu ten současný výpočet důchodu je protiústavní, protože staví solidaritu nad zásluhovost. Myslíte, že by se mělo nějak ve výpočtu důchodů více odrážet to, kolik člověk vydělával před penzí a kolik tedy odváděl na pojištění.

Daniel Münich, ekonomické analytické centrum CERGE

Mělo, jenže s rychlostí, jakou požaduje soud, to znamená, do září příštího roku, s tím obrovským křížníkem penzijního systému nikdo neotočí a ani ta budoucí vláda. Takže, jak jsem říkal, bude se určitě hledat nějaké šalamounské řešení, aby se prostě ten problém nějakým způsobem vyřešil. Každopádně je dobře, že ten, že Ústavní soud toto téma řešil a vnesl a bude se o něm hodně diskutovat, a to téma potřeby penzijního, penzijní reformy prostě se konečně začne vážně řešit, zatím se to nějak vážně neřešilo.

Jan BUMBA, moderátor

Myslíte tedy, že toto rozhodnutí Ústavního soudu by se mohl stát jakýmsi impulsem k zásadní reformě penzí?

Daniel Münich, ekonomické analytické centrum CERGE

No, já bych si to přál, ale musím říct, že si stále nejsem jist, jestli toto bude dostatečný impuls.

Jan BUMBA, moderátor

Na druhé straně ale teď to je postaveno tak, že na politické scéně se prostě musí najít nějaké řešení, nějaká shoda, nebo ne?

Daniel Münich, ekonomické analytické centrum CERGE

Musí se najít shoda. Já se domnívám, že se najde shoda mezi právníky v interpretacích nebo ve způsobu, jak to obejít takzvaně, protože ta strana ekonomická je naprosto přísná bez ohledu na to, co si myslíme nebo, prostě peníze, peníze na to nejsou.

Jan BUMBA, moderátor

A myslíte, že hrozí reálně, že kvůli tomu, že se budou muset zvýšit penze některým lidem, tak těm ostatním důchody klesnou, mohlo by se to stát?

Daniel Münich, ekonomické analytické centrum CERGE

Já tomu nevěřím, to by muselo být politické rozhodnutí a takové politické rozhodnutí politická reprezentace neudělá. Je tam možno, například teď mě napadá, ale to je velice rychlé, udělat rozhodnutí, že se ta opatření bude vztahovat pouze na nově přiznávané důchody, možná až na budoucí generace, to znamená, lidé, kteří budou vstupovat do penzijního za 10, za 20 let a že to bude ta forma kompromisu, ale to je těžko předvídat.

Jan BUMBA, moderátor

Ekonom Daniel Münich. Děkuji vám. Na shledanou.

Daniel Münich, ekonomické analytické centrum CERGE

Na shledanou.